

e-Rojnost č. 347

Znojenské dění komentuje Jiří Cmunda Roupec

Vychází od září 2017

Kdo za to může? Bývalá, nebo současná radnice? str. 2
S ledem na kluzišti na Sokolské odplavala i spousta peněz str. 3
Magazín: Ohlédnutí za historií znojenského Lidového domu
14. 5. 2024

Výročí konce 2. světové války nemusí být jen pietou nad hroby, ale i radostná oslava a pak i vážný důvod k poučení

V době kdy si připomínáme 79. výročí konce 2. světové války na evropském kontinentu a v přilehlých oblastech, zorganizovalo vedení města Znojma pietní akt na Městském hřbitově. Z formy městské pozvánky vyplývá, že město zve jen ke vzpomínce na padlé vojáky a válečné oběti, přesněji na zde pohřbené rudoarmějce a oběti bombardování Znojma letectvem Rudé armády. Je to víceméně stereotyp přežívající z doby minulého režimu, kdy byl přehlížen podíl ostatních armád protihitlerovské koalice. Paní starostka patrně kvůli úpravě Mariánského náměstí nakonec upustila od plánovaného položení květin k soše Rudoarmějce, takto symbolu naší poroby a studené války. Přesto se u pomníku věnc a květiny objevily. Prý je tam umístili pracovníci podniku Městská zeleň. Sami od sebe? Těžko! Tak na čí pokyn?

Konec války měl tehdy a měl by mít i dnes také oslavnou podobu vyplývající z radosti nad ukončením války. Nejen padlí, ale i přeživší veteráni bojů si zaslouží naši vzpomínku. Proč se tedy dává výročí konce války stále jen punc piety? Znojenská radnice evidentně ve svém zúženém pohledu na okolnosti konce války nedokáže vymyslet nic jiného. Nedokázali to ani předchozí starostové Jan Grois, ing. Jakub Malačka a nakonec ani současná starostka ing. Ivana Solařová. Z obvyklých kliše nevybočoval ani projev starostky. Zůstalo pouze u obvyklé rétoriky, aniž by dokázala v duchu historie oproštěné od ideologického balastu pojmenovat okolnosti našeho osvobození, které se záhy změnilo v okupaci. Ostatně to samé se děje nyní na Ukrajině. Snad každý si spolu se starostkou přeje ukončení tamního válečného konfliktu, ale přitom je stále nutné zdůrazňovat, že Rusko je agresor, který porušil mezinárodně uznanou svrchovanost sousedního státu. Aby zavládl spravedlivý mír, musí se Rusko stáhnout z okupovaných území a zaplatit reparace. To ale Rusové očividně v úmyslu nemají. Také na Ukrajině staví pomníky podobné znojenskému Ivanovi a se stejným účelem.

Vzpomínky organizované radnicí se zúčastnili politici koaličních stran. Zástupci opozice šli vlastní cestou. Exstarosta Jakub Malačka položil kytici k památníku obětí války v Příměticích, zástupci uskupení Pro Znojmo tradičně učinili totéž u pomníku obětí bombardování Znojma.

O bezradnosti současného vedení Znojma, jak se postavit k výročí Dne vítězství nad fašismem, svědčí i způsob vlajkové výzdoby centrálního karuselu se sochou Rudoarmějce na Mariánském náměstí. Letos se trapnosti mohli elegantně vyhnout poukazem na okolní stavební práce. Radní si myslí, že našli šalamounské řešení, když tam vyvěsili jen naše státní a městské vlajky, což lze číst i tak, že Česká republika a město Znojmo dělá čestnou stráž pomníku, vyjadřující vzdor současným okolnostem svrchovanost Moskvy nad naším územím. Radnice se tímto krokem chtěla asi vyhnout vyvěšení vlajky Ruské federace. Ale to ani nebylo nutné. Ruská federace přece nehrála žádnou roli v porážce Hitlera. Byla to protihitlerovská koalice – USA, Francie, Anglie a Sovětský svaz. Dějiny není radno ohýbat. Lidem by se to muselo řádně vysvětlit. Problém není v tomto případě rudá vlajka, ale socha Ivana. Jediným řešením pro budoucnost je přemístit sochu, coby sochařské dílo, do muzejního depozitáře. A dělat vše pro to, aby se Rus už sem nikdy ani v náznacích nevrátil.

Starostka Solařová po skončení pietních akcí ve Znojmě odjela ještě na Nový Hrádek, aby se tam poklonila památce znojenských skautů, kteří zahynuli na válečných bojištích. Kdoví, co by s nimi bylo, kdyby přežili a vrátili se domů. Pravděpodobně by je stihl stejný osud jako stovky těch, kteří bojovali na západních frontách a pak byli doma považováni za zrádce. Za zrádce zájmů Moskvy.

Kdo za to může? Bývalá, nebo současná radnice?

Občas stačí unáhlená formulace myšlenky a rázem je z toho půlhodinová slovní potyčka. Je skoro pravidlem, že za nepovedené věci činí současníci odpovědnými své předchůdce. Ve Znojmě se to nyní týká tří problematických investic zahájených předchozím vedením města – odstavné parkoviště v Příměticích, úprava plochy vedle hřbitova na Hradišti a další úpravy původních pivovarských prostorů v areálu znojenského hradu. Na kritická slova vůči předchůdcům reagoval exstrota ing. Jakub Malačka (Naše Znojmo) slovy: „Neházejte všechno na nás!“

Ad Parkoviště v Příměticích

Takřka na konci funkčního období si minulé koaliční vedení města (Naše Znojmo, ODS, lidovci, Pro Znojmo) možná v představě, že výsledky voleb jim mandát prodlouží, pronajalo v říjnu 2022 poblíž přímětického sídliště plochu k vybudování odstavného parkoviště. Rada města, ve snaze odlehčit ulicím přeplněným osobními auty, chtěla tam vymístit velké dodávkové vozy a přimět obyvatele Přímětic vlastníci dvě a více aut, aby u bydliště nechali parkovat jen jedno a ostatní parkovali na ploše mimo obytnou zástavbu. Smlouvu s majitelem plochy tehdy sjednali na pět let za

**Nápad možná dobrý,
realizace nedokončená**

roční nájem 600 tisíc korun. Náklady na vybudování zpevněného parkoviště bez asfaltu vymezeného obrubníky činily dva miliony korun. Nestihlo se ale zajistit osvětlení parkoviště, vybavit je bezpečnostními kamerami, upravit

příjezdovou cestu... Za tohoto stavu na parkovišti nikdo neparkoval. Současně se počítalo, že po vypršení nájemní smlouvy se parkoviště rozebere, stavební materiál (obrubníky a šotolina) se použije jinde a místo se uvede do původního stavu. Za těchto okolností parkovací plochu po komunálních volbách převzalo nové vedení města a nazvalo, že bez oněch bezpečnostních náležitostí nemá smysl v projektu pokračovat. A tak na parkovišti dodnes nikdo neparkuje, ale každý rok majitel plochy vyinkasuje od města 600 tisíc korun. Nynější starostka ing. Ivana Solařová (ANO) chce vstoupit do jednání s majitelem pozemku, pokusit se o snížení nájmu, domluvit se na kooperaci na vybudování osvětlení. Bývalé vedení města evidentně nemělo čas dokončit svůj záměr, to současné hodlá uvést parkoviště v činnost v době, kdy už to vzhledem k vypršení termínu pronájmu nedává mnoho smyslu. Kdo má větší podíl na vzniklé finanční ztrátě?

Ad Úprava plochy u hřbitova na Hradišti

Takřka jako přes kopírák je i druhá investice města do přeměny bývalého brownfieldu u hřbitova na Hradišti. Minulá radniční koalice 5. října 2022 zadala projekt na sportovně relaxační centrum. Stalo se tak poté, co sami občané Hradiště si záměr vymysleli v rámci akce Tvoříme Znojmo 2022. Malačkova radnice tehdy reagovala prompt-

**Od nápadu po realizaci
uběhly čtyři roky**

ně a podle jejich slov měl projektant vše projednat se Správou Národního parku Podyjí, policií... To se podle všeho nestalo a za této situace záměr převzala nově vzniklá radniční koalice. Podle slov ing. arch. Kamana (ANO) byla chyba i v tom, že původní projekt vypracovali dopravní inženýři, nikoliv architekti. Nyní je vypracován nový projekt za 95 tisíc korun, se kterým je podle všeho spokojenost. Exstarosta Malačka však nynější vedení města kritizuje, že promarnilo řadu měsíců, byť starostka Solařová říká, že novou studii město zadalo urychleně a očekává, že s realizací projektu začne ještě letos a hotovo by mělo být do dvou let.

Ad Nová atrakce v areálu bývalého pivovaru

V červnu 2022 podepsalo vedení města Znojma, tehdy v čele s ing. Jakubem Malačkou, memorandum se znojenskou vinařskou firmou Lahofer se záměrem přeměny bývalých pivovarských sklepů v areálu znojenského hradu na interaktivní muzeum vína. Projekt za stovky milionů korun měl posunout Znojmo do společnosti prestižních vinařských měst. Urbanistická

studie byla zadána architektonické kanceláři Chybik+Kristof Associated Architects, která stojí za úspěšnými projekty enotéky na hradě a budovy Lahoferu. Vinaři měli dostat od Znojma předmětné objekty do pronájmu na 50 let s případnou čtyřicetiletou opcí.

**Byl to dobrý nápad,
škoda, že nevyšel**

Záhy se vedení Lahoferu nechalo slyšet, zřejmě po detailnějším propočtu nákladů a vzhledem k nepříliš příznivé situaci na trhu s vínem, že projekt je nad její finanční možnosti. Podle názoru části současné opozice mohlo přispět k zápornému rozhodnutí

Lahoferu i trestní oznámení podané současným vedením Znojma na soukromý maloobjemový Znojemský městský pivovar kvůli příliš nízkému pronájmu městského majetku v Hradní ulici a pivovarské restaurace na náměstí TGM.

Vedení současné znojenské radnice znovu s Vinařstvím Lahofer jednálo, ale k obnově původního záměru nedošlo, přesto se domnívá, že projekt na další úpravy v pivovaru je stále životaschopný.

V této souvislosti starostka ing. Ivana Solařová uvedla, že město má připravenou padesátku investičních projektů, z toho desítku ve stadiu realizace – mezi nimi figuruje rekonstrukce úpravy náměstí Svobody, dokončení oprav radniční věže, nízkoprahový dům, skatepark... Rojnost bude jejich realizaci sledovat.

S ledem z kluziště na Sokolské odplavala i spousta peněz

Bruslařská sezona na otevřeném kluzišti na Sokolské trvala od 15. 12. 2023 do 29. 2. 2024. Tak jak Rojnost psala ve svém následném komentáři, možnosti bruslení na umělém ledě využilo téměř 19 tisíc individuálních bruslařů a zhruba stejný počet abonentů a školáků v rámci hodin tělesné výchovy. Správce kluziště Jan Šťastník z tohoto pohledu hodnotil sezonu jako úspěšnou.

Rojnost si následně vyžádala statistiku z hlediska nákladů na provoz venkovního kluziště a příjmů. V tomto ohledu už se hodnocení sezony provozu kluziště zdaleka tak úspěšnou nejeví. Zatímco náklady činily 1 533 679 korun, na straně zisku pak byla položka 988 264 korun. Záporné saldo tudíž dosáhlo 545 415 korun.

Před zahájením provozu kluziště prošlo rekonstrukcí, která si vyžádala šest milionů korun, a 2,7 milionu stála ještě úprava okolního prostoru.

Někteří návštěvníci si přitom stěžovali na horší kvalitu ledové plochy a na příliš vysoké vstupné. Podle ceníku byl jednorázový vstup zpoplatněn částkou 70 Kč, předplatitelé měli vstup o desetikorunu levnější, senioři 60+ a ZTP si mohli zabruslit za 50 Kč a děti do 6 let měly vstup zdarma. Za nekomerční pronájem ledové plochy bylo účtováno 2 200 Kč/h., školní skupiny zaplatily za hodinu bruslení 400 Kč. Rodičovský nebruslící doprovod musel zaplatit 20 Kč. Ceník byl údajně vypracován tak, aby vstupné pokrylo náklady na provoz kluziště. To se nepovedlo.

Rojnost se zajímala o to, jak si provozovatel kluziště, Správa nemovitostí města Znojma, vysvětluje onen více než půlmilionový schodek. Ředitel organizace Bc. Marek Vodák problém prostřednictvím tiskového oddělení města Znojma vysvětluje takto: „V loňském roce byla dokončována nová technologie umístění chladicího vedení do betonové plochy. Nebyla žádná zkušenost s účinností chlazení, tedy nešlo ani kalkulovat náklady na provoz chlazení. Už spuštění provozu kluziště provázela spousta technických komplikací, oddalujících zahájení provozu. Bylo zjištěno nekvalitní zavaření trubek, což mělo za následek nerovnoměrné chlazení plochy. Docházelo k postupným opravám za provozu, kdy muselo být spuštěno chlazení, ale ledová plocha nemohla být pro bruslaře otevřena. Do dnešního dne toto není opraveno a je v řešení OITS. I v dalším průběhu sezony jsme se navíc potýkali s problémy teplého počasí, kdy plocha nebyla rovnoměrně chlazená, a byli jsme nuceni i některé dny z důvodu bezpečnosti návštěvníků kluziště úplně uzavřít. Vzhledem k tomu, že toto sportoviště je venkovní, má počasí velký vliv na náklady provozu. Koncem loňského roku bylo počasí velice deštivé, a i nezvykle větrné, což mělo za následek i zvýšení nákladů na chlazení, neboť se na ledovou plochu dostávalo značné množství teplé dešťové vody, a i chlad na ledovou plochu byl větrem značně vyfukován.“

Připočteme-li k tomu problematický provoz kluziště s plastovým povrchem na Horním náměstí v době adventu, pak lze konstatovat, že město Znojmo má sice snahu dát možnost i bruslící veřejnosti, když zimní stadion plně využívají hokejisté, ale opakovaně se nedokáže vypořádat s problémy provozu. Co tedy nyní bude následovat? Na opravy má provozovatel kluziště nejméně půl roku, aby se zpackaná sezona neopakovala.

Ohlednutí za historií znojemského Lidového domu

V době, kdy v Praze-Břevnově v tamním zájezdním hostinci U kaštanu byl 7. dubna 1878 zorganizován levicovými aktivisty v čele s básníkem Josefem Boleslavem Peckou a dělnickým novinářem Ladislavem Zápotockým (otcem jednoho z poválečných komunistických prezidentů, Antonína Zápotockého) ustavující sjezd české sociálnědemokratické strany, znojemské dělnictvo politicky organizované nebylo. Místní dělníci se sdružovali do profesních spolků, byť i v nich se přirozeně debatovalo rovněž o pracovních a sociálních otázkách. Místem jejich setkávání byly hostince a pivnice. Například členové tlačířsko-formářského a malířského spolku se scházeli v Bräuerově hostinci na konci Brucker-strasse / Loucké ulice. Pivovarští a bednářští dělníci zase mívali asyl v Schöfflově hospodě v Grosse Tränktorgasse, dnešní ulici U brány, v domě č. 9, kde měl být podle některých zdrojů i první, patrně provizorní Dělnický dům. Schůze a oslavy dělníků se konaly i v Mahrově hospodě na Pražské ulici č. 12 a také ve výletní hospodě U zeleného stromu na pravé straně Dyje, zhruba v místech pod dnešní Znojemskou přehradou.

Ve Znojmě byla první dělnická strana založena 20. října 1889. Znojemští dělníci předáci, Češi i Němci, se za tímto účelem sešli v sále Muralova pivovaru. Tento čin je všeobecně brán jako vznik znojemské sociálnědemokratické strany v rámci rakouské soc. dem. Ustavující schůze se zúčastnil už jako poslanec vídeňského parlamentu za české sociální demokraty Josef Hybeš a za německé dělnictvo Josef Hanusch. Byť byla schůze povolena, přítomen byl i radní Sponner, pověřený policejním dohledem. Událost připomíná pamětní deska na zdi pivovarského sálu, kde se schůze konala. Pivovarská zinní zahrada tehdy sloužila několika znojemským spolkům. Pivovarník Rudolf Mural, ač sám německé národnosti, zřejmě nečinil v tomto ohledu rozdíl mezi Čechy a Němci, ostatně za pronájem sálu dostával zapláceno.

Následující rok uspořádalo znojemské dělnictvo prvomájové oslavy spojené s protesty proti sociálním a pracovním poměrům. Pár dnů předtím se konala přípravná schůze v Bräuerově hospodě na Loucké ulici. Zúčastnilo se jí až 600 osob. Řečníci vysvětlovali, že účelem prvomájové akce je boj za osmihodinovou pracovní dobu. Následného protestu se zúčastnilo tisíc dělníků a dělnic ze znojemských továren. Prvomájová tradice v dalších letech gradovala protestními průvody s prapory a transparenty. V tomto duchu probíhaly prvomájové oslavy až do první světové války. Po válce, se vznikem Československé republiky, byla osmihodinová pracovní doba uzákoněna, ale vždy byl důvod k protestům.

Na počátku 80. let 19. století už měli znojemští měšťané české národnosti své spolkové sídlo v Besedě na Dolním náměstí a jejich němečtí soupeřníci v Německém domě za bývalými městskými hradbami na pozemku v sousedství dnešního Mariánského náměstí. Po podobném zázemí toužili i sociální demokraté. Ti ovšem neměli mezi svými členy natolik movité mecenáše jako spolky měšťanů a museli skládat zlatku k zlatce. Mezitím se město rozrostlo a tam, kde v druhé polovině 70. let na rozcestí mezi vinicemi stála Mariánská kaple, vznikala následně v souladu s rozvojovým plánem výstavby města, na místě pracovně zvaném Polygonplatz, dopravní karusel, z něhož paprskovitě vybíhalo sedm ulic. Právě na pražském směru v ulici s tehdejšími názvem Höckstrasse (dnes Havlíčkova) získali sociální demokraté v místě současného kina Svět stavební parcelu.

Původní Dělnický dům na Havlíčkově ulici